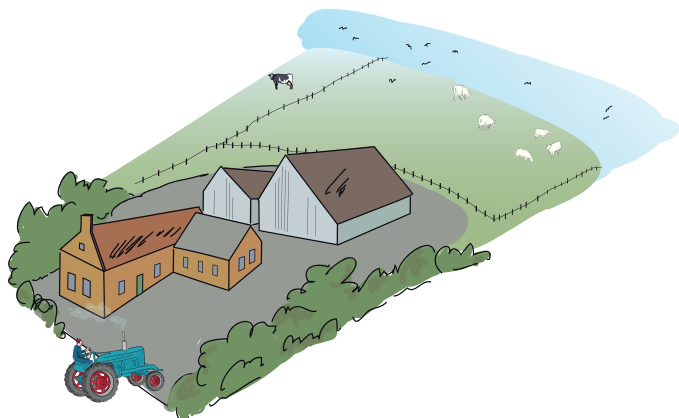

Johan Hagen: 'Als je niet samenwerkt woon je hier pas echt op een eiland'

Boeren op een eiland

Het waddeneiland Schiermonnikoog telt zeven melkveebedrijven. Ondanks de handicaps van het boeren op een eiland willen de 'eilanders' er voor geen goud weg.

tekst Tijmen van Zessen

BOEREN OP EEN EILAND

'Voor noodgevallen is er wel een watertaxi'

JOHAN HAGEN

Langzaam verdwijnt de veerboot weer uit het zicht. Een trekker met een oplegger vol graspakken rijdt ondertussen het eiland Schiermonnikoog op. 'Alle aanvoer en afvoer van diensten en materialen moet hier via de veerdienst. Dat betekent dat je leeft met het oog op de klok. Als ik een dierenarts nodig heb bij een zware bevalling, dan moet ik vóór zes uur 's avonds bellen, anders is er geen gelegenheid meer om via de veerboot het eiland te bereiken. Voor noodgevallen is er wel een watertaxi, maar daar hangt ook een prijskaartje aan.' Aan het woord is Johan Hagen. Hij is een van de zeven melkveehouders op Schiermonnikoog.

Boot met bierbostel

Om succesvol te kunnen boeren op een eiland zijn volgens Hagen twee eigen-

schappen doorslaggevend. 'Je moet zelfredzaam zijn en kunnen samenwerken. Als je dat niet lukt, dan leef je hier pas echt op een eiland.' Kleine storingen en simpel onderhoud aan (melk)installaties doen de meeste 'eilanders' zelf. En door samen te investeren in machines is de loonwerker overbodig en blijven de werkingskosten laag. Elk jaar laten de boeren een boot met bierbostel naar het eiland komen, rechtstreeks van de Heineken-fabriek. 'Ik denk dat wij de goedkoopste bierbostel van Nederland hebben', glimlacht Hagen.

Ook de afvoer van slachtkoeien gebeurt in samenspraak. 'Die veeauto moet vol, anders zijn de kosten voor transport relatief te hoog. Dat kan betekenen dat je een koe een week langer laat staan.'

En hoe gaat dat met de melk? 'Alle melk gaat naar FrieslandCampina, het is te

kostbaar om twee melkafnemers naar het eiland te laten komen.'

Honderd procent opvolgers

Schiermonnikoog telt zo'n 970 inwoners en is qua inwoneraantal de kleinste zelfstandige gemeente van Nederland. Jaarlijks doen niet minder dan driehonderd-duizend toeristen het eiland aan. Voor de melkveehouderij vormt dit een belangrijke bron van neveninkomsten; alle boeren op 'Schier' doen iets met het toerisme. 'Wij hebben naast onze 120 melkkoeien een volwaardig inkomen in de toeristenbranche. Mijn broer Kees en ik richten ons veel op de koeien, mijn echtgenote Lucia is druk met twee vakantiewoningen, vier safaritenten en een groepsaccommodatie voor honderd personen.' In de toekomst kunnen de kinderen Martin en Esther de beide tak-

ken voortzetten, maar die plannen zijn nog niet volledig ingevuld.

De massale aanwezigheid van toeristen heeft ook een keerzijde. Zo ligt de afschot van ganzen gevoelig en dat blijft niet zonder gevolgen. Pas eind mei vertrekken de grasverslindende vogels, waardoor er pas eind juni een eerste snede gras kan worden gemaaid. Hoewel er voor de opbrengstderiving een kostendeekkende vergoeding bestaat, is deze voor het verlies aan kwaliteit van de graszode niet toereikend.

Desondanks koesteren de zeven melkveehouders 'hun' eiland. Het percentage bedrijven met een opvolger op Schiermonnikoog is met honderd procent ongekend hoog, terwijl de uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn. In een polder van 275 hectare grond melken de veehouders gezamenlijk 567 koeien. Om nog enigszins

te groeien besteedt een aantal veehouders de opfok van jongvee uit aan bedrijven op de vaste wal. Maar waarom zoveel moeite? Wat maakt dit eiland zo aantrekkelijk? Johan Hagen denkt diep na: 'We hebben met z'n zevenen een hartstikke leuke ploeg en kunnen goed met elkaar door één deur. Gisteren volgden we nog een workshop klauwbekappen en 's zomers na het werk op het land besluiten we de dag gezamenlijk met een drankje.'

Iedereen kijkt naar elkaar om

Hagen verhuisde 35 jaar geleden vanuit het Zuid-Hollandse Reeuwijk naar Schiermonnikoog. Hoewel hij officieel daarom geen 'eilander' is, wil hij niet meer terug naar de Randstad. 'We wonen hier met veel plezier, iedereen kijkt hier naar elkaar om, we passen in deze samenleving.' |

Melkvee houden op 'Schier'

De zeven melkveehouders op Schiermonnikoog melken samen 567 koeien. Deze koeien produceren gemiddeld een eijr van 1946 (tabel 1). De boeren op 'Schier' zijn goede veemanagers, het aantal honderdtonners op dit Waddeneiland is met 27 fors. Het staat gelijk aan 4,8 procent van het totaal aantal dieren, bijna drie keer zoveel als gemiddeld in Nederland.

Tabel 1 – Gemiddelde productie van melkveebedrijven op Schiermonnikoog

aantal koeien	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg eijr
81	8061	4,22	3,37	340	272	1946